

Stockholm 2014-05-12

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Energimyndighetens uppdragsredovisning "Kontrollstation för elcertifikatsystemet 2015" (Diarienummer N2014/734/E)

Oberoende Elhandlare (OE) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på den aktuella redovisningen. OE positiva till att Energimyndigheten tagit fram ett omfattande underlag och gjort en bra analys för regeringsuppdraget rörande kontrollstation för elcertifikatsystemet 2015. Vi bedömer de föreslagna uppjusteringarna av kvoterna som rimliga för att nå de uppsatta målen för 2020.

Bakgrund och vår syn på elcertifikatsystemet

Oberoende Elhandlare är positiva till elcertifikatreformen men kan med viss oro konstatera att likviditeten bör förbättras för att man skall få en fungerande marknad för elcertifikat. OE menar att elcertifikatsystemet i stort har fungerat på det sätt som det var tänkt och prissättningen på elcertifikaten visar en rimlig stabilitet. Utvidgningen av systemet till Norge är ett steg i rätt riktning.

Det förfaller uppenbart att priserna på elcertifikaten mer långsiktigt samvarierar negativt med reservens storlek så att en ökad reserv innebär lägre pris på elcertifikat och vice versa. Bli överskottet på marknaden för stort så finns det risk för att priserna på elcertifikaten kommer att sjunka så mycket att investeringarna i vindkraft under en period inte blir lönsamma. OE menar dock att tillfälliga svängningar kommer att rättas till genom att marknadsmekanismerna höjer priserna när det åter blir brist på elcertifikat. Vi delar Energimyndighetens bedömning att de kraftiga justeringar av kvotplikten som vi ser i denna kontrollstation är unika och beror på övergångsproblematiken när Sverige och Norge bildade ett gemensamt elcertifikatsystem.

OE anser att ett system med marknadslösning och elcertifikat definitivt är att föredra i stället för en subventionsordning med "feed in"-finansiering. Det är viktigt att de beslutade kontrollstationerna bibehålls så att marknaden vet vilka spelregler som gäller och att kortsiktiga politiska beslut av ad hoc karaktär undviks om priserna på certifikaten sjunker

under en viss period. För att minska risken av extra oplanerade kontrollstationer är Energimyndighetens förslag om en årlig analys mellan kontrollstationerna en bra förändring.

Dessa kraftiga svängningar i elcertifikatpriset kan dock allvarligt hämma utbyggnaden av förnyelsebar elproduktion och OE menar att man bör belysa alternativa metoder att hantera extrema obalanser på marknaden. Ett sätt kan t.ex. vara mer frekventa kontrollstationer. OE anser dock att det vore ett allvarligt avsteg från en marknadslösning att införa tak-och/eller golvpriser för att hantera ovanstående situation. OE är dock övertygade om att det måste finnas en reserv om elcertifikatmarknaden skall kunna fungera.

Det är vidare viktigt att likviditeten på marknaden för elcertifikat förbättras och att det blir möjligt att prissäkra dem på samma sätt som elterminer. I annat fall försämras de nya elproducenternas möjligheter att finansiera sina investeringar. En fungerande marknad för elcertifikat kommer med största sannolikhet att underlätta för mindre och nya aktörer att komma in på elmarknaden som elproducenter.

OE menar att det är viktigt att spelreglerna för elcertifikaten, vare sig det gäller bränslen eller andra avgörande kriterier, inte ändras kortsiktigt utan får gälla under längre perioder för att möjliggöra för en långsiktighet hos dem som ska investera i ny miljövänlig elproduktion.

OE vill också betona att det är viktigt att man undviker frekventa ändringar av definitioner och regelverk. Varje sådan förändring medför samhällsekonomiska kostnader bl.a. i form av administrativa merkostnader för de företag som omfattas av och hanterar elcertifikatsystemet.

OE är positiva till Elcertifikatsystemet har utvidgats till Norge. Vi menar också att systemet på sikt bör omfatta hela Norden. OE menar att det är nödvändigt att en nordisk marknad för elcertifikat utvecklas till 2020. Det kommer att bidra till att ny kraftproduktion byggs i Norden. Det kommer främst att vara vind- och bibränslebaserad elproduktion som har andra produktionskostnader än den existerande elproduktionen och därmed bjudas in till Nordpool efter en annan utbudskurva. Det kommer att göra att spotmarknaden fungerar bättre tack vare elcertifikaten. Det är också troligt att det blir nya aktörer som bygger en stor del av den nya elproduktionen vilket även det är positivt för konkurrensen.

OE anser att det måste finnas en långsiktighet i elcertifikatsystemet och att målet för 2020 bör stå fast. Vi menar dock att det är mer osannolikt att energipolitiken efter 2020 inte kommer att behöva ett fortsatt stöd till investeringar i förnybar energi. Med hänsyn till behovet av långsiktighet för planering och genomförande av sådan investering menar vi att det är nödvändigt att även denna fråga utreds snarast, så att marknaden kan få ett besked om detta i god tid före 2020.

Denna fråga är också starkt kopplad till EU:s långsiktiga ramverk för klimat och energipolitiken. Så vitt OE vet kommer inom detta ramverk även målen för förnybart att fördelas och bestämmas på ländernivå. Detta kommer sannolikt att medföra fortsatta krav på styrmedel för att uppnå dessa mål i Sverige. OE menar som vi tidigare framför att elcertifikat systemet är ett avsevärt med effektivt system för att stödja investeringar i förnybar energiproduktion än olika former av "feed in" system av det slag som finns i Tyskland. Vi menar att elcertifikatsystemet med fördel kunde vara en förebild för stödsystem i andra europeiska länder. På längre sikt måste det väl frågan om att harmonisera styrmedlen inom EU att aktualiseras.

När målen för förnybar energiproduktion för kommande perioder bestäms per land inom EU, så aktualiseras också frågan om vilka samarbetsmekanismer som kan användas för att genomföra investeringar som krävs för att uppnå EU:s mål, där det är mest lönsamt. Om målen per land knyts till energianvändning och inte till energiproduktion inom respektive land så kan finansiella instrument i form av ursprungsgarantier användas för att styra investeringarna på ett rationellt sätt.

Oberoende Elhandlare föreslår sammanfattningsvis att:

- Tidigarelägg nästa kontrollstation till 2017 så effekterna av den hinner påverka möjligheterna att nå målet för 2020.
- Utred snarast frågan om ett fortsatt elcertifikatsystem efter 2020, det arbetet bör starta 2015 och beslutas 2017.
- Elcertifikatsystemet utvidgas i Norden. Det gemensamma arbetet med Norge i kontrollstationen 2015 som OE tycker fungerat bra, är en bra grund för att gå vidare med och försöka på med de andra nordiska länderna i ett nordiskt elcertifikatsystem från 2020.
- Att Energimyndighetens förslag till att förbättra marknadens möjligheter att göra egna prognoser över tillgång och efterfrågan på elcertifikat genomförs. Det är mycket viktigt för att få en väl fungerande prissättning och en ökad handel med elcertifikat. Kvartalsvisa rapporter från elhandelsbolagen för att visa elanvändningen och en nationell databas där alla projekt finns med angivande av en mer detaljerad info om hur långt de har kommit är relevanta och konkreta förslag som bör genomföras.

För Oberoende Elhandlare

Johan Öhnell

Bo Lindörn